Cena 1 zł

Głos Wielkopolski

Rok I | Poznań, poniedziałek, 1 października 1945 r. | Nr 215

Wspólnym wysiłkiem

Na ziemiach w okresie okupacji włączonych do Rzeszy konieczność prowadzenia walki o ratowanie swego istnienia, o zdobycie środków zaspokojenia najprymitywniejszych potrzeb, codzienna wizja grożącej zagłady i związane z nią zaostrzenie instynktu samozachowawczego wywołały u wielu ludzi o słabym charakterze ograniczenie sfery zainteresowań do spraw wiążących się bezpośrednio z egzystencją własną i swych najbliższych W luźniejszych warunkach b. gubernatorstwa rozprzężenie gospodarcze i możność osiągania wysokich dochodów bez wkładu pracy przyzwyczaiły niektórych ludzi do wygodnego życia w oderwaniu od reszty społeczeństwa — Innymi słowy przybrał na sile egoizm jednostkowy, patrzący obojętnie na nędzę innych, na zniszczenie kraju, interesujący się zagadnieniami Państwa tylko o tyle, o ile w pewnych poczynaniach władz dopatruje się ataku na swe przywileje lub gdy widzi w nich możność wyciągnięcia korzyści dla siebie.

Ludzie ci nie zdają sobie sprawy, że straty nasze są zbyt wielkie, by mogły być pokryte pracą tylko części społeczeństwa. Nie rozumieją, że jedynie wspólny wysiłek i to wysiłek maksymalny stworzy nam znośne warunki bytu. Wydaje im się, że potrafią w ramach przebudowującego się systemu gospodarczego i społecznego uwić sobie wygodne gniazdko, w które nikt nie będzie zaglądał. Sądzą, że społeczeństwo zachowa wobec nich bierną postawę, że ograniczy się do papierowych protestów, które przejdą bez echa i wszystko pozostanie po dawnemu.

Paradoksy powojennego chaosu, rozbieżności między teorią a praktyką, między zamierzeniem a wynikiem nie są w ich pojęciu stanem przejściowym, tragikomicznym skutkiem istniejących braków i niedostatków, lecz wartością stałą, na której opierają swój stosunek do rzeczywistości

Ludzie ci są w grubym błędzie. Tak zasklepili się we własnym egoiźmie, iż nie mogą wyobrazić sobie naprawdę społecznego podejścia u tych, na których spoczywa ciężar odpowiedzialności za losy narodu. Trzeba będzie taranu, by rozbić skamieniałą otokę, w której zasklepione są ich mózgi. — Takim taranem będą dekrety: o niektórych przestępstwach szczególnie niebezpiecznych dla Państwa (szaber, łapownictwo, nadużycie władzy), o przymusie pracy i o publicznej gospodarce lokalami. — Stanowić one będą podstawę prawną, w ramach której społeczeństwo całe podejmie walkę z rakiem egoizmu i demoralizacji, jaki nas toczy.

Nie jest do pomyślenia na dłuższą metę, by jednostki najmniej użyteczne opływały we wszystko, kiedy masy pracujące nie mają zapewnionego minimum egzystencji. — Wiemy, że jest ciężko, że trzeba ograniczać się, ze produkcja fabryk nie wystarcza na potrzeby nasze, że tylko wytężoną pracą zapewnimy sobie lepsze warunki bytu. Ale niech pracują i ograniczają się wszyscy. Chwilowy paradoks nie stanie się regułą! — Naród polski musi nauczyć się myśleć kategoriami społecznymi, szukać rozwiązania obecnych trudności nie w pojedynkę ale wspólnie. — Tylko wówczas bowiem stanowić będziemy siłę, która kraj nasz wydźwignie z ruin i zapewni chleb dla wszystkich.

J. B.

Węgiel polski w darze dla Jugosławii

Belgrad, 30. 9. (TASS). — Radio jugosłowiańskie podaje, że z Rzeczypospolitej Polskiej wysłano do Jugosławii 112 wagonów węgla kamiennego.

Marszałek Tito wysłał na ręce ambasadora Polski w Jugosławii Wendego list z podziękowaniem.

„Jestem wzruszony — pisze w liście — pomocą Polski, która ofiarowała nowej, demokratycznej Jugosławii 112 wagonów węgla. Pomoc Polski udzielona w okresie, kiedy sama nie dźwignęła się jeszcze z ruin, zadanych jej przez faszystów, wskazuje na przyjazne stosunki między Polską a Jugosławią. Dziękuję narodowi polskiemu za dar".

Sądownictwo na straży demokracji

Z obrad zjazdu sędziów i prokuratorów Apelacji Poznańskiej

W ub. sobotę rozpoczął się w Poznaniu dwudniowy zjazd sędziów i prokuratorów Apelacji Poznańskiej. W zjeździe wzięli udział: minister sprawiedliwości ob. Świątkowski, dyr. departamentu ustaw ob Bancerz, dyr. biura personalnego M. S. ob. Ordyniec, prokurator Ordyńcowa z departamentu org.-adm. M. S. i ob. Charkiewicz, naczelnik wydziału budżetowego M. S. Ponadto w sali obrad zebrali się liczni przedstawiciele sądownictwa oraz goście z przedstawicielami sądów Apelacyjnych i Okręgowych z Torunia i Wrocławia, Okręgowego Sądu Wojskowego w Poznaniu, przedstawiciele partyj politycznych, świata naukowego i prasy.

W skład prezydium, powołanego przez ob. min. Świątkowskiego, weszli prokuratorowie i sędziowie: Leszczyński, Jonsik, Komar, Opuszyński i Szrejbrowski.

Pierwsze przemówienie wygłosił min. sprawiedliwości ob. Świątkowski, który omówił zagadnienia współpracy sądownictwa z prasą. „Prasa — mówił minister — może jeszcze niemalezycie wniknęła w arkana sądownictwa, co powoduje czasami niesłuszne na nie ataki. Z drugiej strony sądownictwo za mało jeszcze — właśnie poprzez prasę — związało się ze społeczeństwem, a sąd nie może trwać w izolacji od społeczeństwa. Sądownictwo winno nawiązać bliższy kontakt z czynnikami administracji publicznej, bezpieczeństwa publicznego, ze Związkami Zawodowymi, partiami politycznymi i prasą.

Drugą część przemówienia poświęcił, ob. Minister sprawom politycznym, stwierdzając, że sytuacja Państwa Polskiego coraz bardziej się stabilizuje przez umiejętną politykę Rządu Jedności Narodowej, która jest kontynuowaniem pracy i polityki P. K. W. N. Mówiąc o czynnikach nie ukrywających niezadowolenia, Minister stwierdził: „O ile są jeszcze u nas w kraju czynniki przeciwne, to albo odłam ten nie potrafi zrozumieć naszej polityki, albo kieruje nim zła wola. Najlepszym dowodem stabilizacji stosunków wewnątrz kraju jak i siły Rządu Jedności Narodowej jest amnestia, tak szeroka, jaka jeszcze nigdy nie była. Przed wojną amnestie przeważnie nie obejmowały spraw politycznych. Amnestia nasza świadczy nie tylko o mocnej postawie Rządu, ale i o wspaniałomyślnej jego woli do osiągnięcia zgody w Narodzie."

Z kolei przeszedł ob. minister Świątkowski do omówienia współpracy Polski ze Związkiem Radzieckim, podkreślając, że tylko zgodna i harmonijna współpraca z naszym wschodnim sąsiedem i demokratyczny Rząd da nam szanse rozwoju i zapewni niepodległość. Zdanie Ministra „Polska Niepodległa — to Polska Demokratyczna" wywołało burzę oklasków.

Omawiając zagadnienia związane z unifikacją prawa polskiego i z wprowadzeniem nowych dekretów, ob. Minister podkreślił, że: „Polska osiągnie wtedy pełną niepodległość, gdy zrzuci z siebie ustawodawstwo państw zaborczych. Do pierwszego stycznia 1946 roku zostaną zunifikowane najważniejsze prawa."

Kończąc przemówienie, udzielił ob. Minister wskazówek dotyczących najważniejszych zagadnień jak: reforma rolna, reprywatyzacja i zagospodarowanie ziem zachodnich, z którymi to problemami sądownictwo ma ścisły związek.

Po przemówieniu Ministra zabrał głos sędzia apelacyjny ob. Teofil Krych — delegat ekipy Ministerstwa Sprawiedliwości na teren Ziemi Lubuskiej. Referent złożył sprawozdanie z organizacji i działalności sądownictwa na terenach zachodnich, stwierdzając, że sądownictwo zostało tam zorganizowane. O bezpieczeństwie na terenie Ziemi Lubuskiej i działalności sądów mówił prok. ob. Rajca.

Następny z kolei referat na temat projektowanego dekretu o wyborze sędziów pokoju i o sądach obywatelskich wygłosił ob. Kucner, wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu Mówca zobrazował całokształt dekretu, po czym omówił jego dodatnie i ujemne strony. Ob. Minister udzielił w tej kwestii szeregu wyjaśnień.

Pierwszy dzień obrad zakończono dyskusją nad referatami.

E. C.

Zamiast powrotu — obozy koncentracyjne

Kair, 30. 9. (TASS). Na terytorium Egiptu wciąż jeszcze znajduje się kilka tysięcy żołnierzy i oficerów byłej armii polskiej na Bliskim Wschodzie. Korzystając z tego, że stosunki dyplomatyczne między Polską a Egiptem nie są jeszcze nawiązane, przedstawiciele polskich reakcyjnych kół emigracyjnych wszelkimi sposobami terroryzują polskich patriotów, pragnących jak najrychlej powrócić do ojczyzny.

Na początku sierpnia dowódca angielskich sił zbrojnych na Bliskim Wschodzie generał Padgett, wydał rozkaz, zezwalający na powrót do Polski wszystkim żołnierzom i oficerom, którzy tego pragną.

Według stwierdzonych danych w obozie polskim w Cassasinie, wykonując zarządzenie Padgetta, odczytano rozkaz, że wszyscy, którzy pragną wyjechać do ojczyzny powinni zapisać się w sztabie obozu. Wkrótce potem zgłosiło się około 400 osób. Po dwóch dniach wszystkich zapisanych wywieziono na ciężarowych samochodach w niewiadomym kierunku. Żołnierzom odebrano wszystkie rzeczy, za wyjątkiem umundurowania i zmiany bielizny.

Przypuszczają, że zostali oni osadzeni w obozie koncentracyjnym, przeznaczonym przez polskich „reakcjonistów" specjalnie dla polskich żołnierzy, którzy wyrazili życzenie powrotu do ojczyzny.

Londyn, 30. 9. (Polpress). Pisma „Reynolds News" i „Daily Mirror" donoszą o nowych wypadkach terroru przeciwko żołnierzom polskim, pragnącym powrócić do kraju.

Około 250 żołnierzy oświadczyło, że spotkały ich prześladowania ze strony wyższych oficerów — zwolenników kliki Arciszewskiego — z powodu tego, że wyrazili chęć powrotu do Polski. Żołnierze ci zwrócili się do władz brytyjskich z prośbą o pomoc i o nieodsyłanie ich z powrotem do obozów.

Wycofanie wojsk radzieckich z Mandżurii

Czanczuń, 30. 9. (TASS). — Według informacji Dowództwa Radzieckiego częściowe wycofywanie wojsk radzieckich z Mandżurii rozpoczęło się już przed paru dniami. Wycofanie głównych sił rozpocznie się w drugiej połowie października. Wszystkie wojska radzieckie opuszczą Mandżurię pod koniec listopada bieżącego roku.

Wycofywanie wojsk odbywa się pod kontrolą Marszałka Malinowskiego o czym poinformowane zostało dowództwo chińskie.

Odjazd gen. Pattona do Frankfurtu

Londyn, 30. 9. (TASS). Jak donosi agencja Reutera, 28-go września generał lejtenant Patton wyjechał ze swego sztabu do Frankfurtu na wezwanie generała Eisenhowera. Eisenhower wezwał Pattona w celu przeprowadzenia rozmów w związku ze zbyt powolnym usuwaniem hitlerowców z kierowniczych stanowisk w Bawarii.

Zakaz noszenia munduru wojskowego

Warszawa, 30. 9. (Polpress). Na podstawie ostatniego zarządzenia zabronione zostało noszenie munduru wojskowego osobom, które nie pełnią czynnej służby wojskowej. Za nadużywanie munduru względnie bezprawne noszenie grozi kara.

Zniesienie cenzury prasy w Japonii

Londyn, 30. 9. (TASS). — Zarządzeniem gen. Mac Arthura zniesiona została cenzura prasy w Japonii, ponieważ cenzura japońska zakazała umieszczania dziennikom japońskim sprawozdań z wizyty cesarza u gen. Mac Arthura.

Wymiana dziennikarska

Moskwa, 30. 9. (TASS). Na podstawie specjalnej umowy artykuły „Izwestii" ukazywać się będą codziennie w „Daily Herald" artykuły dziennika brytyjskiego w dzienniku radzieckim. Jest to pierwszy krok w celu stworzenia wolnej wymiany poglądów pomiędzy sojuszniczymi państwami. Dzięki temu na łamach dziennika brytyjskiego otwiera się droga dyskusji dla dziennikarzy radzieckich i opinii radzieckiej, na łamach zaś radzieckich dla dziennikarzy i opinii brytyjskiej.

Dalsze aresztowania w Argentynie

New York, 30. 9. (TASS). — Według informacji korespondenta agencji United Press z Buenos Aires aresztowania w Argentynie trwają. Są dane, że policja w Rosario zaaresztowała przywódcę postępowej partii demokratycznej Antelo. Są również wiadomości, że generał Espindola i inni oficerowie zdymisjonowani jak również osoby cywilne, które były oskarżone przez rząd o udział w spisku z 25-go kwietnia zostały znów aresztowane mimo, że Sąd Najwyższy uchylił poprzednie oskarżenie trybunału wojennego.

Strajk powszechny w Trieście

Belgrad, 30. 9. (TASS). — Według ostatnich wiadomości, strajk powszechny, który wybuchł w Trieście, Goricy, Pule i innych miastach, objął wszystkie gałęzie przemysłu i gospodarki miejskiej. W strajku biorą udział robotnicy i urzędnicy wszystkich zakładów samorządowych i prywatnych. Liczba strajkujących sięga do 200 tysięcy osób.

Marynarze amerykańscy, znajdujący się w Trieście, całkowicie solidaryzują się ze strajkującymi.

Wielkopolanie — Ziemi Lubuskiej

W ramach uroczystości dożynkowych, jakie się odbyły w dniach 8, 9 i 10 września br. w Gorzowie, dokonano wręczenia książek, zebranych wśród społeczeństwa wielkopolskiego dla dzieci i młodzieży Ziemu Lubuskiej. Podkreślić należy fakt, że społeczeństwo nasze, choć samo odczuwa brak książek, to jednak nie pozostało głuche na apel Polskiego Związku Zachodniego. Wszyscy, którzy doceniali ważność zagadnienia, składali książki albo pieniądze na ich zakup.

Zebrała się spora ilość i w ramach uroczystości gorzowskich podczas otwarcia Muzeum Ziemi Lubuskiej red. Cz. Brzóska dokonał uroczystego aktu wręczenia starostom poszczególnych powiatów dwóch tysięcy tomów. Wręczając prezydentowi Gorzowa ob. Wysockiemu artystycznie wykonany przez art. malarza Floriana Klemińskiego akt daru red. Brzóska zaznaczył, że społeczeństwo wielkopolskie docenia potrzebę kultury duchowej mas polskiego ludu na Zachodzie i dlatego tak gremialnie pośpieszyło z pomocą, ofiarując kilka tysięcy książek.

Wręczone Ziemi Lubuskiej książki pochodzą z „Miesiąca dobrej książki", jaki na terenie Poznania i Wielkopolski odbył się w lipcu. Druga transza przeznaczona jest dla województwa zachodnio-pomorskiego Uroczyste wręczenie tego daru społeczeństwa wielkopolskiego odbędzie się dnia 7 bm. w Koszalinie.

Z. Z.

Akademia spółdzielczości w Warszawie

Warszawa, 30. 9. (Polpress). — W sali kina „Roma" w Warszawie odbyła się dziś akademia spółdzielczości, którą zaszczycił swoją obecnością Prezydent K. R. N. — Bolesław Bierut.

Ambasador Wielkiej Brytanii wizytuje ministra oświaty

Warszawa, 30. 9 (Polpress). Ambasador Wielkiej Brytanii w Polsce złożył ostatnio wizytę ministrowi oświaty Wycechowi. Celem wizyty było zacieśnienie więzów kulturalno-oświatowych brytyjsko-polskich.

Odczyt prof. Michałowicza w Szwajcarii

Bazylea, 30. 9. (Polpress). — W odpowiedzi na ataki w sprawie rewindykacji ziem zachodnich dla państwa polskiego w Szwajcarii, wygłosił odczyt naukowy, znany uczony polski — prof. Michałowicz, Temat odczytu nosi tytuł: „Biologiczne podstawy narodu panów i psychologiczne przyczynki".

Uroczysta akademia w Brukseli

Bruksela, 30. 9. (Polpress). Stowarzyszenie Przyjaciół Nowej Polski zorganizowało uroczystą akademię, której dochód przeznaczony był na budowę szpitali w Warszawie. Na akademii obecni byli: charge d'affaires polski, członkowie rządu belgijskiego, przedstawiciele dyplomatyczni ZSRR, Wielkiej Brytanii. Francji, Czechosłowacji i Jugosławii.

Przemówienie wygłosił minister Vandenbranden, omawiając stosunki polsko-belgijskie i składając hołd Polakom-bojownikom o wolność Polski i Belgii.

Więźniowie polityczni z obozów austriackich powrócą do kraju.

Warszawa, 30 9. (Polpress). Do Austrii wyruszy niebawem specjalny pociąg sanitarny Czerwonego Krzyża w celu przetransportowania do kraju chorych więźniów politycznych z obozów położonych na terenie Austrii.

Czechosłowacki korpus pancerny wrócił do kraju

Londyn, 30. 9. (Reuter) Dowództwo armii amerykańskiej przekazało ministerstwu obrony narodowej Czechosłowacji pierwszy czechosłowacki korpus pancerny. który został utworzony w roku 1940 i walczył pod Dunkierką.

Organizacja faszystowska w Paryżu

Paryż, 30. 9. (Polpress) — W Paryżu wykryto organizację faszystowską Władze bezpieczeństwa aresztowały 6000 osób.

Uruchomienie nowych linii lotniczych

Londyn, 30. 9 (Polpress). — Agencja Reutera podaje, że doszło do porozumienia między Kanadą, Australią i Nowa Zelandią w sprawie uruchomienia linii lotniczych.

Przez jedność do odrodzenia gospodarczego i kulturalnego

Żywiołowo rozrastająca się na terenie całej Polski spółdzielczość, obchodziła w dniu wczorajszym po raz pierwszy po sześciu latach dzień poświęcony krzewieniu swych idei i zasad. Społeczeństwo wielkopolskie biorące coraz żywszy udział w pracach zmierzających do uspołecznienia naszej gospodarki oraz życia kulturalnego, tłumnym udziałem w uroczystościach, jakie odbyły się na terenie całej Wielkopolski, podkreśliło, że cele spółdzielczości są mu bliskie.

Zorganizowana w Poznaniu w Teatrze Wielkim akademia pod hasłem „w jedności siła" była główną uroczystością „dnia spółdzielczości". Zagaił ją ob. A. Hus, kierownik działu społeczno-wychowawczego Zw. Rewizyjnego Spółdzielni R. P., który podkreślił wartość tkwiącą w zasadach spółdzielczych, skupiających pod tęczowymi sztandarami wszystkich ludzi bez względu na ich pochodzenie, wyznanie czy stan majątkowy.

Następnie hymn spółdzielczy odśpiewała młodzież szkół spółdzielczych z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej pod batutą dyr. Wojciechowskiego.

Z kolei przemówił wojewoda poznański dr Widy-Wirski. Mówca przeciwstawił egoizmowi ludzkiemu wspólnotę działania, stanowiącą fundament spółdzielczości. Idea spółdzielcza nie jest na naszym terenie nowa. Posiada w Wielkopolsce starą tradycję jeszcze z czasów zaborczych, gdy była czynnikiem samoobrony przed zalewem germańskim. Mimo zmiennych losów historii idea spółdzielcza przetrwała do naszych dni, a dzisiaj ma spełnić doniosłe zadania. Rząd pokłada dużą nadzieję w tym ruchu, widząc w nim możliwość gospodarczego i kulturalnego odrodzenia Polski.

W imieniu partyj politycznych przemawiał ob. Nadobnik. Szkicując nowe warunki ustrojowe podkreślił, że nie ma demokracji politycznej bez demokracji gospodarczej. Zasady demokracji gospodarczej wciela w życie spółdzielczość, a zatem jej wytyczne zgodne są z zasadami partyj. Aby spółdzielczość mogła wypełnić powierzone jej zadania, musi się oprzeć na człowieku i stąd element pracowniczy musi być głęboko ideowy. Wytyczne pracy spółdzielczej winny obejmować: wychowanie spółdzielców-społeczników, wpływanie na gospodarkę poprzez społeczne czynniki kontroli, przez co wytwarza się odpowiedzialność każdego członka oraz zachowanie zasady wzajemności, to znaczy równomiernego udziału w pracy i zyskach.

Obszerny referat programowy wygłosił ob. Dederko — dyr. Banku „Społem". Pierwszą część przemówienia poświęcił mówca historii spółdzielczości. Przed pierwszą wojną światową spółdzielczość nie miała jednolitej formy. Kształtowała się w zależności od warunków politycznych i gospodarczych w ramach zaborów. W r. 1918 spółdzielczość przeszła okres inflacji, podobny poniekąd okresowi dzisiejszemu. Okres obecny znamionuje rozrost form spółdzielczych, a celem pracy spółdzielców jest rozbudowa handlu hurtownego, detalicznego, produkcja oraz wymiana zagraniczna. Poprzez wymienione dziedziny spółdzielczość dąży do podniesienia stopy życiowej człowieka pracy. Cel ten jest istotą ruchu spółdzielczego. Aby został on spełniony trzeba rozwinąć umiejętność planowego gospodarowania. Na szeregu przykładów z dotychczasowej działalności spółdzielczej, mówca zilustrował jak niezwykle ważną dla gospodarki narodowej i ogółu społeczeństwa jest gospodarka planowa. Każde osiągnięcie spółdzielczości to równocześnie krok naprzód do podniesienia stopy życiowej mas.

Dzisiaj każdy Polak musi przyczynić się do odrobienia naszych zaległości na polu gospodarki. Szybkie uruchomienie wszystkich placówek gospodarczych i handlowych, zwalczenie pozostałości uprzedzenia do handlu wywodzącego się z ciasnych pojęć szlachetczyzny — oto cele szeroko pojętej pracy społecznej. Spółdzielczość to forma prowadząca do podniesienia gospodarczego kraju, a równocześnie forma kształtująca ogólny poziom stopy życiowej mas. Wola zbiorowa jest jedyną drogą do urzeczywistnienia tak pojętych celów, fundamentem odrodzenia gospodarczego Polski.

W części artystycznej akademii, uczestnicy usłyszeli znaną śpiewaczkę Ewę Bandrowską-Turską, Józefa Wolińskiego oraz orkiestrę symfoniczną pod dyr. Zygmunta Wojciechowskiego. Utwory Moniuszki wykonane przez artystów oraz zespół orkiestry symfonicznej jak i wysoki poziom wykonania dały słuchaczom dużo zadowolenia i spełniły cel spółdzielczości w zakresie kultury. Warto, by nasi spółdzielcy częściej organizowali imprezy o podobnym poziomie.

J. T.

O strawę duchową dla mas

W związku z „dniem święta spółdzielczości" w lokalach delegatury poznańskiej „Czytelnika" odbył się pierwszy zjazd pełnomocników powiatowych spółdzielni, który zgromadził przedstawicieli wielu powiatów naszego województwa, m. in. również przedstawiciela ziemi gorzowskiej. W obradach zjazdu uczestniczyl dyr. naczelny „Czytelnika" ob. Dembińska i dyr. Biura Organizacyjnego Zarządu Głównego ob. Tazbir. Celem zjazdu było ustalenie warunków pracy w terenie, podsumowanie dotychczasowych osiągnięć i rozważenie metod najodpowiedniejszych dla wciągnięcia szerokich mas do pracy kulturalno-oświatowej. Ze sprawozdań pełnomocników wynikało, że w całej Wielkopolsce panuje ogromny głód słowa drukowanego. W województwie naszym czytelnictwo stało zawsze na stosunkowo wysokim poziomie, a obecnie także i te warstwy, dla których w warunkach przedwojennych gazeta — nie mówiąc już o książce — była prawie niedostępna, powiększyły grono czytających. Niestety, w tym właśnie zakresie dysproporcja między podażą a popytem jest bodaj największa. Wszyscy pełnomocnicy zgodnie stwierdzali, że skoro na obszarze województwa poznańskiego ilość dzienników jest znacznie mniejsza niż gdzie indziej, to nakład powinien kompensować wynikające stąd braki. W obecnych warunkach szczególnie wieś cierpi na brak prasy codziennej. Przy niewystarczającym na pokrycie potrzeb ogółu czytelników nakładzie — miasta konsumują lwią część. Jest to zresztą objaw nieuchronny, gdyż droga na wieś prowadzi przez miasto. Jedynym lekarstwem byłoby wydatne powiększenie nakładu codziennego pisma wojewódzkiego, co zależy wyłącznie od kwestii przydziału papieru.

Dalszymi punktami, na który pełnomocnicy kładli nacisk, to usprawnienie kolportażu i utworzenie jak najliczniejszej sieci punktów księgarskich. Ambicją „Czytelnika" jest oczywiście założenie księgarni w każdym powiecie. Jedynie wówczas bowiem chłop — będzie mógł otrzymać książkę tanio i szybko. Trzeba jednak, by władze lokalne szły Spółdzielni na rękę w kwestii uzyskania odpowiedniego lokalu na księgarnię.

Rozszerzony program wydawniczy „Czytelnika" obejmuje kilkadziesiąt pozycji z działu literatury pięknej biblioteki popularno-naukowej, prawniczej i książek dla dzieci, z których większość jest już w druku, spotkał się z gorącym przyjęciem. Przy tak rozszerzonej działalności wydawniczej rabaty na książkach przyznawane członkom Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik" stanowić już będą pewną pozycją w budżetach domowych, umożliwią wreszcie robotnikowi i chłopu zaspokojenie tak żywego dziś pędu ku kształceniu się.

Po sprawozdaniach pełnomocników wywiązała się ożywiona dyskusja, której wyniki zreasumował dyrektor Tazbir, udzielając równocześnie zebranym sporo rad i wskazówek, jak należy prowadzić akcję kulturalno-oświatową w środowiskach robotniczych i wiejskich.

Zjazd dostarczył sposobności bezpośredniego zetknięcia się dołów organizacyjnych Spółdzielni z przedstawicielami Zarządu Głównego „Czytelnika". Wymiana myśli i poglądów, zorientowanie się w potrzebach kulturalnych Wielkopolski stanowić będzie cenny materiał dla dalszej pracy Spółdzielni.

— **Sprostowanie.** Do ostatnich numerów „Głosu Wielkopolskiego" zakradło się kilka pomyłek. W nrze 212 artykuł ob. Janiny Marii Sroczyńskiej umieszczony na 2-giej stronie winien nosić tytuł „Wrześniowy dzień". Pod notatką „Do naszych korespondentów" winien być podpis Redakcja. Wzmianka na stronie 4-tej powinna nosić tytuł „O rozplanowanie łęgów dębińskich". W nrze 214 błędnie złożono nazwisko przewodniczącego na zebraniu P. Z. Z. Obradami przewodniczył ob. prok. Zachuta.

Poniedziałek, 1 października

W teatrach poznańskich:

Teatr Wielki: godz. 18-ta — Recital fortepianowy prof. Z. Lisickiego.

Teatr Polski: godz. 18-ta — „Ziemia oskarża".

Miejski Teatr Marionetek: godz. 17-ta — „Cudowny kamień".

W kinach poznańskich:

Apollo: godz. 16, 18 i 20-ta — „Poświęcenie". **Jedność:** godz. 16, 18 i 20-ta — Kaprys młodości". **Polonia:** godz. 16, 18 i 20-ta — „Berlin — Parada zwycięstwa". **Warta:** godz. 15, 17 i 19-ta — „Kaprys młodości". **Wolność:** godz. 15, 17 i 19-ta — „Berlin — Parada zwycięstwa".

Recital fortepianowy prof. Zygmunta Lisickiego

Dzisiaj o godz. 18-tej wystąpi w Teatrze Wielkim ceniony pianista prof. Zygmunt Lisicki z koncertem, poświęconym twórczości Franciszka Liszta.

Najciekawsze audycje radiowe w dniu 2 bm.

6.50 Dziennik poranny; 7.35 Streszczenie dziennika porannego i „O czym pisze prasa stołeczna"; 8.25 Wiadomości bieżące; 8.30 Rady praktyczne dla słuchaczek; 12.00 Artykuł aktualny; 12.10 Dziennik południowy; 12.25 Program z W-wy; 13.50 Koncert Orkiestry Salonowej Rozgłośni Poznańskiej pod dyr. Mieczysława Giżelskiego; 15.00 Muzyka jazzowa; 15.35 „Kwadrans milicyjny"; 15.50 Artykuł wstępny „Głosu Wielkopolskiego"; 16.00 Program z W-wy; 17.30 Koncert życzeń; 18.00 Wielkopolski dialog regionalny z udziałem ob. ob. Skrzypczaka i Kaczmarka pt. „Szport na kiju" — pióra Stanisława Strugarka; 18.15 Chwila poezji; 18.20 Program z W-wy; 19.15 Wiadomości sportowe; 19.25 Wiadomości z Ziem Zachodnich; 19.30 Kącik-Związku Młodzieży Demokratycznej; 19.40 Dziennik wieczorny; 19.55 Pogadanka pt. „Poznań poległym bohaterom", wygłosi Jan Kraśny; 20.00 Koncert dawnej muzyki. Wykonawcy: Kwartet Polski w składzie Zdzisław Jahnke (I skrzypce), Ludwik Kwaśnik (II skrzypce), Tadeusz Szulc (altówka), Dezyderiusz Danczowski (wiolonczela), prof. Gertruda Konatkowska (fortepian), Józef Witkowski (fagot), prelekcja dra Zygmunta Sitowskiego; 20.45 Kwadrans literacki studentów U. P. pt. „Ojczyzna nasza jest wielka". Wiersze Zofii Dajkowskiej, Franciszka Fenikowskiego, Teodora Śmiełowskiego i Bogdana Zakrzewskiego, recytuje Aleksander Dzwonkowski; 21.00 Nadprogram; 21.15 Muzyka taneczna; 22.00 Skrzynka poszukiwania rodzin; 23.00 Muzyka taneczna.

KOMUNIKATY

Ostrzeżenie przed oszustem. Od kilku dni grasuje w Poznaniu oszust, podający się za pracownika Międzynarodowego Czerwonego Krzyża (posiada odznakę). Za pobraniem 25 zł zawiadamia osoby poszukujące zaginionych członków rodzin, że osoby te przybędą w oznaczonym przez niego dniu na dworzec w Poznaniu. Pokwitowanie podpisuje nazwiskiem Lech Kaczmarek. Społeczeństwo przestrzega się przed wymienionym osobnikiem.

Aeroklub Poznański zwraca się z gorącym apelem do społeczeństwa o pomoc w zorganizowaniu biblioteczki dla młodzieży lotniczej. Książki można składać do siedziby A. P., ul. Wały Jana III nr 12. Przyjmuje się czasopisma, ilustracje lotnicze itd.

Ośrodek Dokształcania Zawodowego w Poznaniu — ul. Działyńskich 4 komunikuje, że kursy czeladnicze dla wszystkich zawodów rozpoczynają się w środę, 3 października br., o godzinie 16-tej.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Poznaniu komunikuje, że wszelkie podania i wnioski o przyjęcie do służby kolejowej załatwione odmownie, pozostaną bez odpowiedzi, jeżeli do tych wniosków nie dołączono pocztowego znaczka na udzielenie odpowiedzi.

KRONIKA POZNAŃSKA

Poniedziałek, dnia 1 października 1945 roku

Kalendarz rzymsko-katolicki: Bł. Jana z Dukli
Kalendarz słowiański: Domysława

Posiedzenie Wojew. Rady Narodowej

Siódme posiedzenie Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu odbędzie się w piątek, dnia 5 października br. w białej sali Urzędu Wojewódzkiego przy placu Kolegiackim 17. Początek obrad wyznaczono na godzinę 9-tą rano.

Z obrad Stronnictwa Demokratycznego

Harmonijne obrady członków Stronnictwa Demokratycznego, którzy zebrali się w ub. sobotę na walnym zebraniu miejskiego Komitetu w Poznaniu, świadczyły o zrozumieniu demokratycznych idei i głębszym podejściu do zagadnień pracy politycznej. Do licznie zebranych przemówił prezes Sulczyński, po czym do prezydium powołano: na przewodniczącego — prof. Sobaszka, na sekretarzy — ob. Kopczyńskiego i ob. Zyfferta, a na ławników — ob. Mielcarka i ob. posła Osińskiego. Następnie składali sprawozdania członkowie zarządu. Prezes Sulczyński wspomniał o trudnych warunkach, wśród jakich rozpoczęto pracę i w krótkich słowach scharakteryzował jej wyniki. Kolejno złożyli sprawozdania sekretarz ob. Wyszomirski, skarbnik ob. Woźniak, a w imieniu komisji rewizyjnej ob. Jasiak, na którego wniosek ustępującemu zarządowi jednogłośnie udzielono absolutorium.

W skład nowego zarządu weszli ob. ob.: prof. Sulczyński — prezes, Günther — wiceprezes, Wyszomirski — sekretarz, Kusztelski — skarbnik, Knobel, Woźniak Tad. i mgr Rozmiarek — członkowie zarządu, Szczerbowski, Muszyński i Chałaśkiewicz — zastępcy. W skład komisji rewizyjnej ob. ob.: Jasiczak, Wróblewski i Harkiewicz, do sądu koleżeńskiego ob. ob.: Łosiewicz, Kaleński i Niedzielski. Na wojewódzki zjazd delegatów, który odbędzie się w dniu 14 października w Poznaniu, wybrano 20-osobową delegację.

Po dyskusji przyjęto rezolucję w sprawie zdemaskowania konfidentów i wezwano walny zjazd o wszczęcie akcji, mającej na celu ujawnienie zdrajców, wyeliminowanie ich ze społeczności polskiej i przykładne ukaranie. W dalszej rezolucji zebrani wnoszą o przyśpieszenie powrotu rodaków z zagranicy, ze względu na smutne wypadki, jakie mają miejsce w Niemczech. W innej rezolucji domagają się, by walny zjazd wysłał do miarodajnych czynników memoriał, aby Poznań otrzymał przed zimą węgiel i kartofle.

Zebrani ponadto domagali się, by na W. R. N. poruszono sprawę przydziału mleka, przy czym podkreślono, że dzieci muszą otrzymywać dziennie najmniej ćwierć litra pełnego mleka, a dalej, by wniesiono o przydział śliwek i kawy prawdziwej, pochodzących z UNRRA.

J. T.

Odprawa Milicji Obyw. wojew. poznańskiego

Dnia 27 września br. została zwołana w Poznaniu jednodniowa odprawa funkcjonarjuszy polityczno-wychowawczych Milicji Obywatelskiej województwa poznańskiego. Odprawa zgromadziła ponad 500 uczestników, którzy podczas 5-godzinnych obrad wysłuchali referatów polityczno-ideologicznych, wygłoszonych przez prelegentów Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Partii Socjalistycznej oraz pracowników Wydziału Polityczno-Wychowawczego.

Celem odprawy było zapoznanie pracowników polityczno-wychowawczych z planem pracy i z zadaniami, jakie stoją przed Milicją Obywatelską w nowym roku. W toku obrad uchwalono rezolucję, domagającą się: rozszerzenia granic zachodnich na lewą stronę Odry i Nisy, celem zabezpieczenia Polski przed ewentualną agresją niemiecką, jak najrychlejszego powrotu Polaków z zagranicy oraz poprawy warunków materialnych milicjantów i ich rodzin.

†

W sobotę, dnia 29 września 1945, zmarł po dłuższych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św. nasz najdroższy, ukochany ojciec, wujek, teść i dziadek, śp.

Michał Marciniak

senior kupców opałowych

przeżywszy lat 79. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 2. 10. br., o godz. 10.30 z kaplicy cmentarnej Bożego Ciała na Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążona **rodzina.**

Poznań, ul. Rybaki 20, m. 3.

W 25-cio letnią rocznicę założenia

FIRMY „NORMA"

Zakłady Mechaniczne, Poznań, Skarbowa 20

składam wszystkim moim Szanownym Odbiorcom, Państwowym i Samorządowym Instytucjom jak i Prywatnej Klienteli najserdeczniejsze podziękowanie za okazane długoletnie zaufanie i życzliwość. — Zakłady „Norma" są w pełni czynne i pracują nadal ku zadowoleniu swoich odbiorców 7570

„NORMA" Zakłady Mechaniczne
Poznań, Skarbowa 20 Antoni Wieczorek

Reklama współdziała w odbudowie kraju!

RESTAURACJA — ŚNIADALNIA

FREGATA

Poznań, ul. Siemiradzkiego 2 8298

Codziennie od 17-tej **DANCING**

Orkiestra znanego zespołu kplm. **A. Ziomka**

Urzędowe

Przetarg Nieograniczony nr 3. Urząd Wojewódzki Poznański, Wydział Odbudowy, Oddział Inspekcyjno-Budowlany w Poznaniu zawiadamia o możności składania ofert na wykonanie prac stolarskich i ciesielskich w Państwowej Szkole Ogrodnictwa w Poznaniu, przy ul. Dąbrowskiego 169/171. Oferty należy składać w pokoju 305, III piętro w gmachu Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego w Poznaniu, plac Kolegiacki 17. Oferty należy umieścić w 2 nieprzejrzystych kopertach, zewnętrzna winna być zalakowana. Na kopercie winien znajdować się napis: „Oferta na wykonanie prac stolarskich i ciesielskich dla Państwowej Szkoły Ogrodnictwa w Poznaniu". Na zabezpieczenie oferty składa przedsiębiorca wadium 0,5% od ogólnej sumy kosztorysu. Wadium zwraca się po ukończeniu przetargu, w razie odrzucenia oferty lub po zawarciu umowy w wypadku przyjęcia oferty. Wadium przepada na rzecz Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego w wypadku cofnięcia oferty po rozpoczęciu przetargu lub odmowy podpisania umowy przez oferenta przy przyjętej ofercie. Urząd Wojewódzki zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta bez względu na cenę, oraz swobodnego uznania, że przetarg nie dał wyniku dodatniego. W razie pozytywnego wyniku przetargu, oferent powinien zgłosić się najpóźniej w przeciągu 10 dni celem podpisania umowy (na pisemne wezwanie). Przy przetargu obowiązują: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 roku o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucji prawa publicznego (Dz. U. R. P. nr 19, poz. 127). Termin przetargu wyznacza się na dzień 10 października 1945 r. o godz. 9, pokój 310, gmach Urzędu Wojewódzkiego, Poznań, plac Kolegiacki 17. Bliższe informacje o godz. 8 do 10 codziennie w pokoju 305, odbiór ofert w pokoju 308, gdzie można nabyć kosztorys za opłatą 100 zł. Urząd Wojewódzki Poznański, Wydział Odbudowy, Oddz. Inspekcyjno-Budowlany. k 373

Zarząd Miejski w Krakowie ogłasza konkurs na stanowiska: 1) dyrektora Miej. Muzeum Historycznego, 2) dyrektora Miej. Biblioteki Publicznej. Kandydaci na powyższe stanowiska powinni posiadać następujące warunki: Ad 1) a) obywatelstwo polskie, b) ukończone studia uniwersyteckie z zakresu historii, c) działalność naukową z zakresu historii miast i dawnej kultury mieszczańskiej, d) praktyka w służbie muzealnej. Ad 2) a) obywatelstwo polskie, b) ukończone studia uniwersyteckie (Wydział Humanistyczny), c) działalność naukową w zakresie zagadnień, związanych z bibliotekarstwem, d) praktykę w którejkolwiek bibliotece naukowej lub egzamin państwowy bibliotekarski I-ej kategorii; Ad 1 i 2. Wynagrodzenie będzie ustalone w drodze umowy. Podania wraz z życiorysem i odpisami dokumentów należy składać w terminie do 10-go października 1945 r. w Zarządzie Miejskim w Krakowie, Wydział Personalny, pl. W. Świętych nr 3, I. p. drzwi nr 139. Kraków, dnia 15 września 1945 r. Prezydent miasta: w z. Inż. Tor wr. k 377

Ogłoszenie. Sąd Grodzki w Mogilnie podaje do wiadomości publicznej, że wszczęte zostało postępowanie rehabilitacyjne na wniosek osób wpisanych: a) do II grupy niemieckiej listy narodowej: 1. Blumenberg Marta, ur. 17. 8. 1879 w Biresborn, córka Augusta i Anny z d. Scheidt, wyznania rzym.-kat., zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Mogilnie; R. 9/45. 2. Herrmann Henryk, ur 19. 1. 1889 w Mogilnie, syn Pawła i Apolonii z d. Rychlewska, wyzn. rzym.-kat., gazmistrz, zamieszkały w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Mogilnie; R. 16/45. 3. Herrmannówna Zofia, ur. 5. 5. 1920 w Mogilnie, córka Henryka i Stanisławy z d. Seidler, wyznania rzym.-kat., zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Mogilnie; R. 17/45. 4. Adam Karol, ur. 4. 8. 1885 w Daleszynie, pow. Gostyń, syn Fryderyka i Huldy z d. Fięck, wyznania ewangelickiego, urzędnik gospodarczy, zamieszkały w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 w Skrzeszewie, pow. Mogilno, a obecnie w Czarnotulu, pow. Mogilno; R. 18/45. 5. Błaczkowska Marta z d. Wirth, ur. 7. 8. 1904 w Łąkiem, pow. Mogilno, córka Wilhelma i Idy z d. Erber, wyznania ewangelickiego, zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 w Goryszewie, pow. Mogilno, a obecnie w Bystrzycy, pow. Mogilno; R. 22/45. 6. Wirth Ida z d. Erber, ur. 20. 4. 1877 w Rękawczynku, pow. Mogilno, córka Juliusza i Eleonory, wyznania ewangelickiego, zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 w Goryszewie, pow. Mogilno, a obecnie w Bystrzycy, pow. Mogilno; R. 23/45. 7. Hoppe Jadwiga Anna, ur. 11. 1. 1879 w Chojnicach (Pomorze), córka Linusa i Józefy z d. Czarnowska, wyznania rzym.-kat., zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Mogilnie; R. 24/45. 8. Zimmer Hildegarda, ur. 15. 6. 1921 w Zbytowie, pow. Mogilno córka Hermana i Klary z d. Brandt, wyznania ewangelickiego, zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 w Mogilnie, a obecnie w Zbytowie, pow. Mogilno; R. 51/45. 9. Doerr Herta z d. Jung, ur. 25. 5. 1915 w Padniewie, pow. Mogilno, córka Konrada i Małgorzaty z d. Bieber, wyznania ewangelickiego, zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 w Czagańcu, pow. Mogilno, a obecnie w Wieńcu, pow. Mogilno; R. 59/45; b) do III grupy niemieckiej listy narodowej: 10. Junk Eleonora, ur. 3. 8. 1894 w Chałupskach, pow. Mogilno, córka Bronisława i Anny z d. Scheidt, wyzn. rzym.-kat., zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Mogilnie; R. 10/45. 11. Tulinius Marta z d. Kominowska, ur. 21. 8. 1905 w Rakoniewicach, pow. Wolsztyn, córka Stanisława i Heleny z d. Śmidoda, wyznania rzym.-kat., zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową w Grodztwie, pow. Inowrocław, dnia 1. 1. 1945 w Twierdzinie, pow. Mogilno, a obecnie w Rakoniewicach, pow. Wolsztyn; R. 27/45 12. Brzykcy Anna z d. Wojtowicz, ur. 19. 4. 1902 w Żółkwi (Małopolska), córka Rajmunda i Elżbiety z d. Scheu, wyznania rzym.-kat., zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Mogilnie; R. 30/45. 13. Herrmannowa Stanisława z d. Seidler, ur. 14. 4. 1889 w Mogilnie, córka Hieronima i Seweryny z d. Ziółkowska, wyznania rzym.-kat., zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Mogilnie; R. 49/45; c) do IV grupy niemieckiej listy narodowej: 14. Brzykcy Michał, ur. 3. 9. 1904 w Chomiąży Szlacheckiej, pow. Żnin, syn Jana i Katarzyny z d. Szczepaniak, wyznania rzym.-kat., kupiec, zamieszkały w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Mogilnie; R. 26/45. 15. Kołacz Michał, ur. 23. 4. 1904 w Kobylnicy, powiat Jaworów, woj. lwowskie, syn Teodora i Katarzyny z d. Antonik, narodowości ukraińskiej, robotnik, zamieszkały w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Słaboszewie, pow. Mogilno; R. 33/45. 16. Skrzypczyk Paweł, ur. 24. 1. 1898 w Staniewie, pow. Krotoszyn, syn Tomasza i Elżbiety z d. Bienus, wyznania rzym.-kat., rolnik, zamieszkały w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Sędowie, pow. Mogilno; R. 40/45. 17. Skrzypczykowa Anna z d. Zapatka, ur. 17. 1. 1900 w Lesinach Wielkich, pow. Szczytno, córka Jana i Anny z d. Sydlik, wyznania rzym.-kat., zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Sędowie, pow. Mogilno; R. 41/45. 18. Skrzypczykówna Irena, ur. 12. 6. 1930 w Sędowie, pow. Mogilno, córka Pawła i Anny z d. Zapatka, wyznania rzym.-kat., zamieszkała w czasie wpisania na niemiecką listę narodową i dnia 1. 1. 1945 oraz obecnie w Sędowie, pow. Mgilno; R. 42/45. Wzywa się wszystkie osoby, które wiedzą o szkodliwej działalności wnioskodawców względem Narodu Polskiego, aby o tym doniosły natychmiast tuteszemu Sądowi. Mogilno, dnia 28 września 1945 r. Sąd Grodzki. k 389

Administracja-ogłoszenia: Wyspiańskiego 10, I ptr., kolportaż: Bukowska 3, Telefon 78-64
Adres Redakcji: Wyspiańskiego 10, I ptr. Konto PKO V-4400 Konto Banku Społem 25
Kolegium Redakcyjne przyjmuje w godzinach od 12-tej do 13-tej

Sekretariat Redakcji czynny codziennie od godziny 11-tej do 14-tej
Nadesłanych rękopisów Redakcja nie zwraca
Tel Red 62-70 (nocne 17-28 i 61-37) — Tel. Dyr Delegatury 64-75 — Tel Kolportażu 78-64

Redaguje Kolegium. Wydawca Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik". Tłoczono w Drukarni św. Wojciecha pod Zarządem Państwowym w Poznaniu. K—1349